

Władysław S. Reymont

Vampír



Władysław S. Reymont

Vampír



Zväzok 4

Władysław S. Reymont: Vampír

Preklad a doslov © Tomáš Horváth 2011

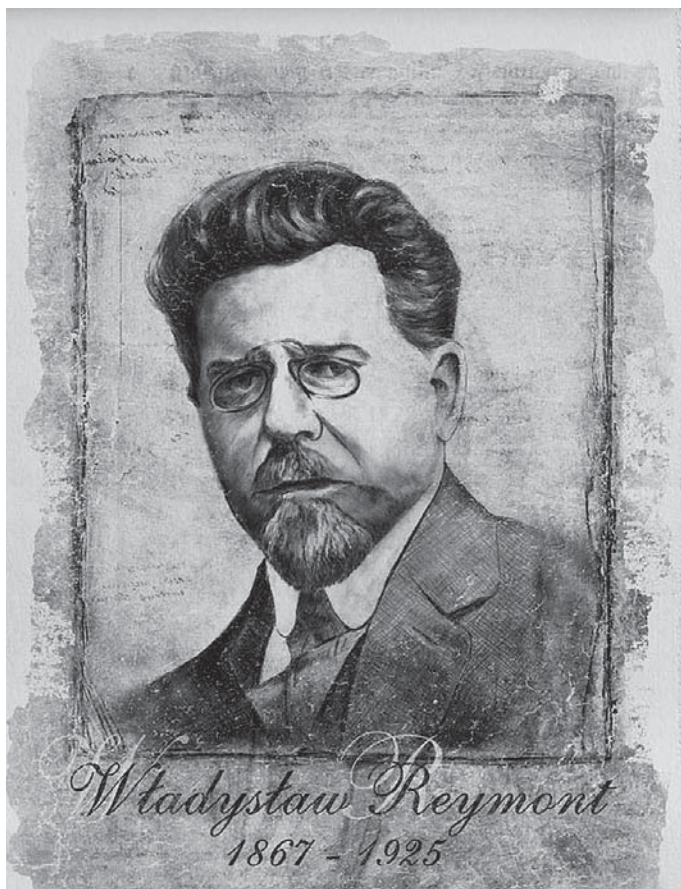
Návrh prebalu a grafická úprava © Martin Vrabec 2011  small communication

Sadzba © Milan Beladič (www.beeandhoney.sk) 2011

Ako štvrtý zväzok edície Renfield vydalo © Vydavateľstvo Európa, s.r.o. 2011

www.vydavatelstvo-europa.sk

ISBN 978-80-89111-75-6



EUROPA

Všetky svetlá zhasli, len medzi oknami sa v zelenkavej krištáľovej guli mihotal prchavý, sotva spozorovateľný plamienok ako svätóžánska muška, chvejúca sa v temnote.

Ticho sa rozhostilo náhle – ticho plné mučivého očakávania.

Sedeli s pozornosťou, ktorú maskovali, sústredení až k strnulosti a plní dráždivého nepokoja, aj sotva zadrživanej úzkostnej triašky.

Čas plynul pomaly v desivom mlčaní, v príšerne doliehajúcom tichu strašidelných predtúch, a tak sa len občas rozľahol temnotou nejaký tlmený povzdych, dlážka zavrzgala, až sa prudko strhli, a tu im zasa krúžil okolo hlavy akýsi neznámy šramot pripomínajúci let vtáka, pleskotal v miestnosti, púšťal závaný chladu na rozhorúčené tváre a zamieral v temnotách vzlykajúcim šelestom...

A opäť plynuli chvíle dlhé sťa veky, chvíle mučivého mlčania a očakávania.

Odrazu sa stolík pohol, prudko sa zakolísal, vzniesol sa do vzduchu a nehlučne dopadol na dlážku.

Srdcami všetkých otriasol ľadový záchvev... Nieкто vykrikoval... nieкто nervózne vzlykol... a dakto vyskočil, akoby chcel utiecť... Temnotou zavanul pálcivý dych úzkosti a bolestným trýznivým chvením sa zavlnil v dušiach, no vzápätí všetko pohaslo, udusené strašnou túžbou po príznakoch...

Úzkosť všetkých prítomných i duše rozvinuté v bolestnej túžbe prosili o zázrak.

Ticho sa ešte viac prehĺbilo, zadržovali dych, tlmili prestrašený tlkot srdca, napínali všetku svoju vôľu, aby sa nezachveli, nezašeptali, nepohli, ba dokonca, aby ani len nepozerali a zdreveneli v takom tichu, že tikot akýchsi hodiniek všetkým prevítaval srdcia neustálymi bolestivými otrasmi a búšil im v sluchách ťažkými kladivami.

Za oknami monotónne vrel rozptýlený vzdialený šum, tlmený, bublajúci, akoby šumot odlivu mora, a neustále šľahal dážď, potichu rinčal a stekal po upotených šedivejúcich, nejasne sa črtajúcich okenných tabuliach v nekonečných šnúrach korálikov a ospalo šepotal, šepotal s bážňou: to vietor narážal do skiel a s priduseným žalostným výkrikom sa mŕtvo sunul po stenách. A potom sa nejaké stromy, podobné rozstrapateným oblakom, slepé a nemé, potichu naklonili k oknám, chveli sa sotva badateľným tieňom ako zabudnutý sen – a ako sen sa aj prepadli do temnôt.

A miestnosť bola stále mŕtva, nemá a bezodná ako priepasť, iba ten zelenkavý plamienok sa ako odraz hviezdy v čiernej tóni ustavične mihotal a rozstrekoval ako svetelný príznak spod rozvírenej vody, alebo sa v rozptýlenom plameni mihol akýsi pohľad a ihneď zamrel v matnej temnote, plnej neuchopiteľného vlnenia, ktoré sa dalo sotva pocítiť, temnote plnej neviditeľných pohybov, znepokojivého chvenia, šepotu stuhnutých zamierajúcich zábleskov a číhajúcej, zimničnej úzkosti...

Stolík sa znovu vytrhol z rúk, vrazil do sediacich, prudko sa vzniesol a so žuchnutím spadol späť na svoje miesto... reťaz rúk sa pretrhla, zaznelo zopár výkrikov, ktosi odskočil do svetla...

–Ticho... všetci na miesta... ticho! – zaznel rozkazovačný hlas.

Ruky sa znovu splietli do neprerušenej reťaze, ľudia odrazu zmĺkli, ale nikto už nepekonal triašku od nervozity, dlane sa im chveli, srdcia búšili opreteký a dušami im vanul víchor posvätnéj bázne: skláňali sa nad stolíkom ako nad nepochopiteľnou tajomnou bytosťou, ktorej každý pohyb bol zjavným, živým zázrakom.

Joe, ktorý to celé viedol, začal šepkať modlitbu, a za ním ju všetci opakovali roztrášenými perami čoraz rýchlejšie, čoraz silnejšie, až sa temnota rozoznala prchavým šumom – vášnivým, ktorý vytryskol zo srdca, z hĺbky uchvátených duší... Z mnohých strán padali slová, planúce vierou, krehké ako výdych, no silné žiadzou po zjavení, túžbou po zázraku...

Odrazu z vedľajšej miestnosti či z akejsi hĺbky zazvučali tlmené zvuky harmónia.

V stisnutých hrdlách zamrel výkrik, duše upadli do ospalého zdesenia ako by pred skonom, pretože túto hudbu nikto neočakával, nikto nevedel, odkiaľ plynú tie tóny, nik nechápal, či sú to ozaj živé zvuky alebo len sladký mam...

Klesli hruďami na stôl, lebo nikto už nemal síl; krčovitý sa držali za ruky, keďže sa báli pustiť, báli sa upadnúť do osamotenía... Tisli sa k sebe plece pri pleci a takto natlačení, rozochvení, vzrušení posvätnou triaškou vytrženia pohružovali sa do tých čudesných zvukov, ktoré vanuli sťa vietor, maznajúci sa so strunami neviditeľnej harfy.

A tak na všetko zabudli, že už nikto nevedel, či je to skutočnosť alebo čarovný sen.

A hudba sa rozplytávala v temnote kadidlovým dychom plamennej modlitby, rosou striebnistých zvukov, závanom melódie takej sladkej, až sa duše chveli v snení opojnom ako kvety v mesačnú noc.

A pozdvihla sa slávnostným mocným spevom, takým rozsiahlym, akoby spieval celý svet.

A výkrikom duše, stratenej vo všehomíre, žalostivo lkala...

A povzniesla sa ešte vyššie, až k hymnom slzavého nadšenia a do dial'av takého smútku, že už akoby bola emanáciou nového bytia, ktoré sa rodilo z tajomstva a snenia.

Ešte sa nespamätali z toho dojmu, ešte sa ich duše sťa ohnivé kry ospalo chveli do rytmu zamierajúcich zvukov, keď sa dvere predsieni otvorili dokorán, po dlážke sa rozlial prameň svetla a na prahu sa zjavila vysoká, svetlá postava...

Vyskočili zo svojich miest, ale kým ktokoľvek stačil zakričať, postava sa pohla a pomaly kráčala v svetelnom páse; šla strnulo a pomaly, s natiahnutými rukami, na okamih sa zastavila a celá sa knísala...

Dvere sa bezzvučne zavreli a znovu všetko pohltila noc.

– Kto si? – zatrepotala sa vo vzduchu pridusená otázka.

– Daisy... – zavanul úplne nehmotný šepot.

– Budeš s nami dlho?

– Nie... nie...

– Kde je tvoje telo?

– Tam... v izbe... spím... volal si ma... prišla som... Môj guru...

Šepot sa plietol a tak sa stíšil, že temnotou šumeli len bezzvučné, pretrhané záchvevy...

Mr. Joe stlačil vypínač a izbu zalialo elektrické svetlo.

– Daisy! – vykrikoval akýsi človek a vrhol sa k nej, ale odrazu zastal ako zasiahnutý bleskom, lebo k nemu obrátila slepú tvár, pokúšajúc sa niečo povedať, a pritom pohybovala perami...

– Nie, nie Daisy... rovnaká a cudzia, zároveň iná...

Udivený sa k nej nahol a číhavým, prestrašeným pohľadom prechádzal po jej tvári aj celej postave... tá istá tvár, no iné črty, akési cudzie...

– Daisy! Nie... nie... – kričal v ňom úžas a v zábleskoch šialenstva, strachu, strašného zdesenia sa mu splietali spomienky.

Ničomu nerozumel, nemohol pochopiť tú čudernú premenu – zdalo sa mu, že len sníva ťaživý sen, že si pred ním zastal nejaký zrkadlový odraz Daisy a v okamihu sa rozplynie, ihneď na mieste, zmizne s' a príznak...

Zatvoril oči a vzápätí ich znovu roztvoril, ale Daisy stále stála na tom istom mieste, bola tam, videl ju do tých najdrobnejších detailov, až odrazu ucúvol, pretože naňho pozrela temným, cudzím bezodným pohľadom, ktorý bol taký príšerný, že spadol na samé dno úzkosti...

Aj všetci ostatní stáli v ľadovom ustrnutí.

Mr. Joe k nej však bojazlivo podišiel a prstami sa jej dotkol viečok – tie zaklipkali a s'ťažka klesli, a potom sa jej postupne dotýkal spánkov, rúk, hrude, pliec, urobil jej nad hlavou zopár pretiahnutých pohybov, cúvol a rozkazovačne povedal:

– Pod'!

Nepohla sa z miesta.

– Pod'! – zvolal mocnejšie, pomaly cúvajúc a nespúšťajúc z nej zrak. Odrazu ňou prebehol záchvev a akoby sa s námahou odliepala od dlážky, začala sa za ním posúvať strnulým pohybom ako automat až do jasne osvetlenej susednej miestnosti.

Nikto sa počas toho nepohol, ani hlasnejšie nevzdychol, nezachvel sa; všetky oči ju odprevádzali.

Mr. Joe ju vzal za ruku a doviedol k veľkej pohovke naprostred izby. Bezvládne sa do nej zosunula.

– Môžeš hovoriť? – spýtal sa, keď sa nad ňu sklonil.

– Môžem...

– Si sama, Daisy?

– Nepýtaj sa...

– Neprekáža ti nikto z nás?

– Nie... nie... vari niečo môže prekážať vôli „A“? – odpovedala.

Nebol to jej hlas, ktorým hovorila – bol úplne cudzí, a miestami akoby vychádzal z fonografu, taký akýsi mŕtvolný; mŕtvo znejúcim šelestom sa dral priamo z hrdla, pretože nepohybovala perami ani žiadnym mimickým svalom na tvári.

– Takže všetci smú zostať v tejto miestnosti? – znovu položil otázku Mr. Joe.

Neodpovedala, iba sa netrpezlivo pohla, nadvihnúc ťažké viečka tak, až sa zablykli bielka jej obrátených očí. Tvárou, bielou ako krieda, jej preletel akýsi úsmev, vystrela ruku do prázdnoty, akoby zdravila kohosi neviditeľného a začala polohlasne čosi šeptať.

Mr. Joe pozorne počúval, no márne sa usiloval čomukoľvek porozumieť: hovorila v akomsi neznámom jazyku.

– Čo vravíš? – spýtal sa po chvíli a položil jej dlaň na čelo.

– Sarvatassida!

– Mahátmá?

– Ten, ktorý je, naplňa všetko, ktorý je „A“, môj duch...

– Bude chcieť tvojím prostredníctvom hovoriť?

– Netrýzni ma...

– Nastane dnes niečo? Bratia sa zhromaždili, čakajú v úzkostiach, čakajú prosiac o nejaké znamenie, o zázrak...

– Nikto z vtelených nie je hoden zázrakov! Nikto! – zahrnel silný, mohutný mužský hlas – bol taký mocný, akoby vychádzal z kovového megafónu.

Joe vystrašený cúvol a začal dookola blúdiť očami, ale v miestnosti nebolo nikoho; Daisy ležala bez pohybu, svetlá jasne žiarili a celá skupina zhromaždených stála v druhej miestnosti, priamo naproti nemu.

– Nech hrá on! On! – pošepkala, ako sa zdvíhala a ukazujúc rukou na Zenona spadla hneď dozadu – vystretá, strnulá a takto už zostala.

Márne sa Joe pokúšal prinútiť ju k rozhovoru: ležala ako mŕtva; ruky mala studené a tvár pokrytú ľadovými kropajami.

– Celková katalepsia! Ničomu nerozumiem, — zašepkal vystrašene.

– Tak čo, začneme? – opýtal sa niekto.

– Modlime sa a čakajme.

– Je to naozaj Daisy? – spýtal sa Zenon.

– Daisy... neviem, hádam... je to možné, ale neviem.

Dvere od okrúhlejšej izby, kde ležala, sa s rachotom zaplesli.

– Usad'te sa. Ticho... Začíname!

Zenon sa usadil za harmóniom v hlbokom výklenku napravo oproti oknám a začal potichu hrať.

V tom okamihu svetlá odrazu zhasli, v lustrí ešte chvíľu horeli rozpálené uhlíky a potom, keď sčerneli, už sa len krištáľová guľa blyšťala mihotavým zelenakavým svetielkom.

Usadili sa pri stene jeden vedľa druhého, no nevytvárali už reťaz.

Zenon hral nejaký vznešený hymnus, tlmené zvuky zneli v ľubeznom choráli, ktorý akoby prichádzal zďaleka, zvnútra nebotyčných kostolných lodí a rozplýval sa v nepreniknuteľnej temnote.

Joe opäť pokľakol a začal sa polohlasne modliť, istú chvíľu bolo počuť odsúvanie stoličiek a praskot dlážky – zrejme všetci tiež pokľakli, pretože šepot modliacich sa hlasov zašramotil v roznietenej kypiacej záplave a kontroval penikavým vlnám hudby...

Zenon hral čoraz tichšie, zvuky pozvoľna zamierali, tichli a sťažka padali ako stuhnuté perly, že sa už len niektoré chybné akordy potulovali tichom ako roztratené vzdychy, avšak stále sa navracali a úporne, srdcervúco kvílili.

Po dlhej chvíli mŕtveho ticha sa opäť odrazu prebudili ako hlas volajúceho na púšti, nečakaný výkrik – prebodávajúci, príšerný!

A opäť sa rozhostilo hrobové ticho, z ktorého sa občas odtrhali šialené, nariekavé osamotené akordy...

Modlitba zmĺkla, no monotónny hlas každú chvíľu prerušil ticho, potom ticho... a znovu sa vracal... znovu reval... znovu blúdil, a všetkých striasalo, lebo bol ako zúfalstvo, ako výkrik tých, čo padajú do priepasti...

Joe to už nevydržal a zažal svetlo.

Zenon sedel nehybne, oči mal privreté, hlavu padnutú na operadlo stoličky, pravá ruka mu ležala nehybne na kolene a ľavou mechanicky pohyboval, ako jedno za druhým udieral do klávesov...

– Upadol do tranzu! – šepol a znovu zahasil svetlo.

V miestnosti začalo byť priam neznesiteľné, sedeli v hrobovom mlčaní skrčení, ako úzkosť i očakávanie bolestne narastali, blúdili očami v temnote a chytali sa toho jediného svetielka ako spasenia.

Od stien vanul podivný chlad, až sa napriek svojmu rozhorúčeniu triasli od zimy.

Ticho bolo už neznesiteľné, a ten neustále sa vracajúci monotónny akord ich zachvačoval čoraz krutejšou trýžňou...

Odrazu sa v temnote začalo čosi diať.

Najprv sa bridlicové tabuľky, ležiace na stole, začali dvíhať a padať, akoby ich čosi nadhadzovalo, až napokon s rinkotom narazili do plafóna a zosypali sa v kúsočkoch na dlážku, rozbité na márne kúsky...

A po chvíli sa začali temnotou sypať nespočetné svetelné záchvevy, no také nepatrné, také malé, že sa zdali byť len fosforeskovaním černozeme, klesali v blyštiacej sa rose, rozsyпали sa po stenách, pomaly hustli a svietili čoraz silnejšie, pričom zalievali izbu lesklým chvejivým oblakom, ktorý bol ako modrastý sneh, čo sa bezzvučne kúdočil v sypkých páperových vlnách.

– Óm! – zazvučal v tichu krištáľovo jasný hlas.

Sklonili hlavy a s úzkostnou pokorou aj vzrušením v chóre prosebne zakvílili stíšenými hlasmi:

– Óm! Óm! Óm!

Záplava svetla ešte vzrástla – už teraz sa celá miestnosť podobala tmavomodrej priepasti, ktorou pretekal potok hviezdneho prachu tak jasne žiariaci, až bolo presne vidieť steny, dvere, obrazy, nábytok a sinavé vylákané tváre cez to rozochvené, neustále klesajúce pradio zábleskov.

Hmlisté obrysy postáv, svetelný maják, príznak utkaný zo svetla, sa odrazu zjavil vo dverách izby uspatej ženy.

– Óm! Óm! – šepkali čoraz tichšie, cúvajúc k stene, pritiskajúc sa k nej, ustrnutí v po-svätnej hrôze úžasu.

Fantóm akoby sa vzniesol sťa kvet z rozkolísaných plameňov, akoby bol výronom rozptýleného svetla, z ktorého sa každú chvíľu vynorila kontúra ľudskej postavy a rozprskávala sa vo výbuchu krátkych, rozptýlených zábleskov.

Záplava svetla pohasla, izba potemnela, len zjavenie sa pomaly vznášalo v oblaku, žiariacom ostro žltým svetlom, krúžilo pár stôp nad zemou, pričom sa občas jeho tvary stávali tak zreteľne ľudskými, že bolo vidieť ženskú tvár, obrúbenú dlhými vlasmi, obrysy ramien aj kontúry celej postavy a v zábleskoch sa ukazovali aj akési belasé šaty, iskriace plameňmi, nebolo však možné rozoznať jej črty, lebo to chvíľkové sústredenie svetla, ten desivý svetelný odraz, z ktorého sa vytvárala, tie jagavé mŕtve záchvevy sa ustavične miešali a prelievali v neustálom víre, až sa kontúry každú chvíľu rozpadali na svetelný prach a znovu sa zoskupovali.

Fantóm sa na dlhšiu chvíľu vytvaroval do úplnej ľudskej postavy a priblížil sa k nim tak blízko, že ich bleskovo opantal šialený strach: príznak sa pohyboval priamo pred nimi

a jeho príšerná tvár sa k nim približovala – slepá, bez črt, akoby to bola guľa, nahrubo otesaná a prederavená čiernymi otvormi, maska, larva, upír podobajúci sa hmlovému chumáču miesiacich sa svetelných čiastočiek, prízrak z nočnej mory a desu.

Presúval sa od jedného k druhému, hľadiac prázdnyimi očnými jamkami do ich ustrnutých očí, zamretých od strachu, a akési slizké, vlhké ruky akoby z nahriateho kaučuku, strašné mŕtvovné ruky, ruky nevyjadriteľnej hrôzy sa dotýkali všetkých tvári.

Niekoľko strašne zjačal ako zo zlého sna a prízrak sa v tom okamihu rozprskol do mihotavého, svietiaceho oparu.

No kým sa spamätali, fantóm sa znovu zjavil vo výklenku vedľa Zenona.

– Daisy! – vykrikol mimovoľne Joe.

Aj ostatní ju spoznali; áno, stála tam ona – bolo to dobre vidieť: každá črta tváre ostro vystupovala v tom podivnom jase, ktorý vyžaroval z nej samej, každý detail postavy, ba dokonca aj im tak dobre známa farba vlasov. Boli skalopevne presvedčení, že to ona sama stojí v tom miernom jase vyžarovania, akoby v svetelnom oblaku.

Sklonila sa nad spiaceho, akoby mu chcela čosi pošepnúť do ucha, a on sa zdvihol, s nevýslovným úsmevom jej podal ruku a odrazu – ako strom, rozťatý bleskom – rozpadol sa na dve osoby... Sedel v predchádzajúcom postoji s hlavou sklonenou na operadlo stoličky a zároveň stál v druhej osobe naklonený nad stoličku.

Zo všetkých úst vyšiel výkrik údivu a vzápätí im zamrel na perách, lebo tu sa zrazu dvere do oválnej miestnosti roztvorili a všetci uzreli Daisy, ako leží na diváne.

Dve telá ležali ponorené do hlbokého spánku a zároveň dva fantómy, dva prízraky či dve duše zaodeté do viditeľného tvaru a žiariace svetlom, dva akoby zrkadlové odrazy Daisy a Zenona sa priamo pred nimi pohybovali v temnote...

Ako dlho to trvalo? Okamih, a či celé veky, to nevedel nikto, nikto o tom nerozmýšľal a nik nechápal.

Ich duše ustrnuli v údive a kľáčali v posvätnej bázni, akú spôsobuje zázrak...

V tej svätej chvíli milosti Isis poodhalila okraj svojho závoja pred tými, čo prahli po svetle, a sny sa stávali čímsi viac než skutočnosť, totiž nepochopiteľným zázrakom, tajuplným, bezodným, zato však zázrakom, ktorý videli na vlastné oči.

Odrazu pocítili, že sa nakláňajú nad okrajom priepasti nepoznateľného, akoby v samotnej hĺbke diania a akýchsi súcien, ktoré dokonca ani nebolo možné pomyslieť si, a vecí absolútne nepochopiteľných pre slepé ľudské oči.

Vytratili sa všetky spomienky na život, všetok pozemský prach z ich duší opadol, všetky myšlienky zhoreli, zostali len akoby v samotnom jadre bytia, pred ktorým sa odhaľujú všetky tajomstvá, lebo akurát tamhľa, len o pár krokov ďalej sa temnotou prevíťavali dve žiariace postavy a nepochopiteľný zázrak naďalej trval... Tieni načrtávali kontúry, vytvárali rám, z ktorého o to zreteľnejšie vyžarovali svetelné fantómy ako stĺpy mŕtvych odbleskov, ktoré sa presúvali z miesta na miesto bez akéhokoľvek hluku a v takom mlčaní, až počuli zrýchlený tlkot svojich vlastných srdiec.

Pomaly, v akejsi nepostihuteľnej, nezapamätateľnej chvíli začali prízraky blednúť, pohasínať, stávali sa neviditeľnými a vsakovali do temnoty, len ich hlavy zostali trochu dlhšie, chvejúc sa ako svetelné kvety na vlnách tieňov – boli stále vedľa seba a pohybovali sa akýmsi váhavým, rozochveným pohybom. Potom v okamihu mizli, keď sa rozstrekovali

do oslepujúcich zábleskov a ešte sa znovu vynorili, no teraz už bledšie, slabšie, krehkejšie, podobné postavám na vitrážach v tmavých kostolných lodiach, v očiach im ešte žiaril svit zašlej moci a života, a ich črty sa už rozpadali, ich ľudský tvar už odumrel, aj ich skalené pohľady už stratili lesk, akoby sa odrazu zatiahli mrakmi a stratili sa, rozsypali sa na pozvoľna pohasínajúci belostný prach.

Všetko sa skončilo, opäť ich obkolesila noc a mlčanie, nikto sa však nepohol, zmlátnené srdcia im sotva tlkli, myšlienky sa lenivo a nechotne spamätávali, akoby sa zdvíhali z letargie nadšenia a očarenia.

Ach, opäť život, znovu tá hlúpa skutočnosť, opäť ten istý všedný deň, deň nekonečnej trýzne a smútku – znovu!

Vzdialený tlmený ruch mesta udieral svojim monotónnym šumením do okien, na okených tabuliach zvonil dážď, a svetielko, uväznené v krištáľovej guli, sa trepotalo v tajomnej zelenkavej zreničke ako bezodný smútok, ako pamäť vecí nenávratne minulých...

Až po dlhej chvíli sa Joe premohol a rozsvietil.

Dvere do oválnej izby boli zavreté. Zenon zasa sedel uspatý na svojom starom mieste pri harmóniu.

Treba ho zobudiť, lebo skončí celkom vyčerpaný.

No kým tak spravili, zobudil sa sám a vstal.

– Zdá sa mi, že som spal? – zašepkal, pretierajúc si oči.

– Okamžite si zaspal.

– Nie, veď som predsa niečo hral... Bacha, zdá sa mi...

– Hral si aj neskôr...

– V spánku?

– Bol si v tranze.

– A hral som! Naozaj, spomínam si na nejakú melódiu... moment... nemôžem si ju vybaviť... mám síce v pamäti nejaké rozptýlené zvuky, ale je čudné, že som ešte nikdy neupadol do takého spánku...

– A nespomínaš si na nič viac okrem tej melódie?

– Nie... a Daisy?

– Ešte spí.

Zenon otvoril dvere do oválnej izby a udivený zastal.

– Ale to je predsa ona... veď som nespal, čo sa mi to tu snažíte nahovoriť, pred chvíľou som s ňou hovoril... prechádzali sme sa spolu po nejakom parku... áno... spomínam si na blankytné stromy... hovorila... hneď si spomeniem... kde to len bolo...

Odrazu sa preľaknutý otočil.

Všetci stáli okolo neho a dívali sa naňho, zvedaví a mlčiaci.

– Niečo sa so mnou stalo, na čo si nemôžem spomenúť?... tak zvláštne ma bolí hlava...

Zachvel sa, až ho Joe musel uchopiť okolo pása a pomohol mu posadiť sa na stoličku.

Dlho sedel bez pohybu, zahľadený do prázdna, do nejakej neznámej dialľavy, plnej blúznivých vidín a zabudnutých snov, a márne sa usiloval poskladať si čo len jediný obraz, vytvoriť aspoň jednu myšlienku z rozpŕchnutých čriepkov, ktoré mu vírili v hlave; ponáral sa do čoraz väčšej temnoty zabudnutia; zvyšok vyblednutých, pomínuteľných vidín sa

mu vytrhol, keď ho chcel uchopiť, posledné zászvy spomienok pohasli, a zostal iba prázdny, bolestný smútok za tým, čo sa prepadlo do neznámych hlbín, akoby sa znovu prebudil, otvoril naširoko oči, všetkým sa prizrel a vstal.

– Akosi som zvláštne unavený a vyčerpaný, že sa sotva držím na nohách... – žalostne sa sťažoval.

– Pod', ihneď si ľahni, – šepol mu Joe.

– Veru, to bude najlepšie.

– Odprevaďím ťa do bytu.

– Ale načo zasa, veď predsa nezaspím na schodoch.

Veselo sa zasmial a vyšiel do predsieni, ale keď už mal vyjsť na chodbu, vrátil sa a ticho sa spýtal:

– Daisy ešte spí?

– Spí, ale hneď ju pôjdem zobudiť.

– Seansa sa podarila?

– Nadmieru. Zajtra ti porozprávam podrobnosti.

– Ale prečo som zaspal? To si neodpustím...

Pomaly, automaticky schádzal po schodoch, takmer o tom ani nevedel – až na prvom poschodí sa zastavil, pozorne sa poobzeral a akoby sa po tretí raz prebudil...

Odrazu si spomenul, že bol na seanse a hral...

Striaslo ho, celého ho premkol chlad, cítil sa nesmierne unavený a zvláštne, bolestne nepokojný; v pamäti mu začala blúdiť akási melódia, snažil sa ju zapudiť, aby už konečne stíchla...

Chodba bola široká, vystlatá červeným kobercom, tichá a celkom prázdna, no jasne osvetlená, pretože rad opálových kvetov, pripevnených na strope, rozsieval elektrické svetlo. Biele steny, kde-tu prerušené dverami, sa tiahli v dlhej monotónnej línii, plnej nudy.

Nejaké hodiny pomaly odbíjali.

– Už je sedem! Seansa trvala celé dve hodiny, – zašepkal udivený a zdvihol pohľad, aby to na hodinách skontroloval, ale keď uzrel nejakú dámu, ako sa blíži z druhej strany chodby, začal jej ísť rýchlejšie naproti a odrazu, ešte skôr než k nej dorazil, ustrnutý zastal.

– Daisy? – skríkol a zaspätkoval k stene.

Miss Daisy prešla okolo neho, pozdraviac ho pokývnutím hlavy, ako obyčajne vľúdny a trošku povýšeným. Za ňou kráčal malý trpaslík s veľkou škatuľou v rukách.

Chvíľu stál s privretými očami a bol si istý, že je to prelud alebo halucinácia, lebo to predsa nebolo možné – veď ju pred chvíľou zanechal spiacu tam v miestnosti, kde sa odohrávala seansa: videl to na vlastné oči, pamäť si to... a ona je teraz tu, oblečená tak, aby mohla odísť, a kráča mu oproti...

Nie, to je halucinácia.

Prudko otvoril oči. Miss Daisy už bola na konci chodby a práve zabáčala k vchodovému schodisku...

Vzápätí sa tam nadľudským skokom ocitol a už opretý o balustrádu pozoroval, ako schádza dolu po širokých schodoch...

Zostupovala pomaly, vlečka šiat sa za ňou tiahla po širokých mramorových schodoch, rezedovohrdzavý plášť, orámovaný kožušinou, zahal'oval jej hrdú postavu, svetlé vlasy

vyklázali spod veľkého čierneho klobúka v rozbúrených vlnách... Videl tie detaily úplne presne, počul každý jej krok... cítil každý jej pohyb...

A v zatáčke do predsiene sa obrátila, pohľady sa im skrížili a vyšľahli medzi nimi blesky, zrazili sa a potom sa rozišli každý na inú stranu, až mimovoľne cúvol do tieňa... Počul však jej hlas... škripot dverí... kroky na dlážke predsiene... tlmený dupot koní na asfalte v podjazde... slizký šustot odchádzajúceho koča...

– Kto to odišiel? – spýtal sa po chvíli vrátnika.

– Miss Daisy!

Už nič neodvetil, lebo sa mu odrazu zdalo, že ho opantala ťaživá ospalosť, ktorej sa nevie brániť. Vrátil sa na prvé poschodie a akosi mechanicky našiel svoj byt: dlho v ňom krúžil, narážajúc o zariadenie a nábytok; dlho blúdil poslepiacky, po hmatach, nevediac, čo si má počať, kde vôbec je!

Padol na nejakú stoličku a zostal tam nehybný, strnulý od strachu, a tu ich opäť uzrel obidve naraz... tamtú, spiacu na gauči, a tú zostupujúcu po schodoch...

V akomsi poslednom vedomom reflexe rozsvietil a zazvonil.

Vošla komorná.

– Vrátila sa už miss Daisy? – opýtal sa po dlhšom mlčaní, keď už bol plne pri vedomí.

– Miss iba pred chvíľou odišla.

– Ale vrátila sa dávno pred odchodom?

– Nikam neodišla. Keď sa zotmel, ľahla si a zaspala. Zobudila som ju nedávno ja sama.

– Spala a nikam neodišla... nikam?

– Áno, celkom určite...

– Bola na druhom poschodí u Mr. Joea.

– Nie, uist'ujem vás, že neopustila byt.

– To nie je pravda! – vykrikol v náhlom hneve.

– Ale celkom iste.... celkom iste... – šepkala prekvapená a cúvala pred jeho nepričítaným pohľadom a zmeneným výrazom tváre.

– Musím byť chorý a pravdepodobne mám horúčku, – povedal nahlas a podozrievavo sa rozhliadal po byte. Nikto v ňom však nebol – slúžka utiekla a všetky dvere zostali pozotvárané.

Vo všetkých izbách jasno žiarili svetlá, nábytok stál vo svojich strohých hrubých kontúrach, zrkadlá sa blyšťali ako žiarivé a prázdne oči, kvety vo vázach ticho žiarili farbou, ťažké závesy zatemňovali okná a z tmavých stien sa dívalo zopár pochmúrnych portrétov.

To všetko spoznával, pamätal si to, cítil, že je doma, vo svojom byte, a predsa... napriek tomu... cez to zariadenie a steny, zrkadlá a kvety presvitali akési kontúry spomienok; hmlisté obrysy nejakých iných vecí, vecí, na ktoré si vôbec nespomínal, a predsa niekde jestvovali... vecí, čo vstali z mŕtvych ako krehký tieň či nehmatateľný fantóm...

– Ničomu nerozumiem... ničomu! – skríkol a chytil sa za hlavu.

– Prišerný deň! – zvolal Zenon a striaslo ho od zimy.

– Strašný, ohyzdný, odporný deň! – opakovala s veselou vzdornosťou pôvabná svetlovlasá dievčina, ktorá s ním vychádzala spod kolosálneho stĺporadia sv. Pavla na široké mokré a klzké schody.

– Trojnásobne hnusný deň: zima, mokro a hmla. Už som skoro zabudol, ako slnko svieti a hreje.

– Preháňate a ste exaltovaný, ako hovorieva teta Ellen.

– Teda vy ste už videli v tomto roku v Londýne slnko?

– Ale veď je len február.

– Videli ste už vôbec niekedy v Anglicku slnko?

– Mr. Zen, pozor, aby teta Dolly nepovedala: Dávaj si pozor, Betsy, lebo ten človek uctieva slnko ako vyznávač mazdaizmu, to musí byť určite pohan, – pohrozila mu so smiechom, ako napodobňovala komický tetin hlas.

– Predsa od novembra nebolo v Londýne ani zamak slnka, nič, iba hmly, dažde, blato a sychravo, a ja nemám „waterproof“ kožu – odolnú vode, a tak mám občas pocit, že sa mením na rôsol, na hmlovinu, na cícerky vody.

– Ani vo vašej krajine nie je stále slnko, – šepla už tichšie.

– Veru je, miss Betsy, je takmer každý deň, a teraz, v tento deň, dnes svieti celkom určite, žiari a iskrí na snehu, obrovské, jagavé, čarovné... – hovoril stíšeným hlasom, zahľadený do diaľok oslnivých spomienok, ktoré sa mu odrazu vynorili...

– Clivota, – povedala tíško a s akýmsi zvláštnym smútkom...

– Áno... Tá clivota, čo dopadne na človeka sťa sup a zavíta sa do duše ostrými pazúrnymi bolesťami, ktorá sa ako výkrik vyrve zo srdca, zo samého dna dní, čo sa už dávno obrátili na prach a zmocní sa človeka ako orkán... ako orkán... Už dlho, celé roky ma nenavštívila a ja som myslel, že nosím v sebe len odumreté tieň včerajška... No tá dnešná omša, kostol a nábožný spev vo mne znovu oživil znehybnený prach časov minulých... veru, oživil...

– Mr. Zen... – šepla a láskyplne ho chytila za ruku.

– Čo, Betsy, čo?

– Raz ma tam zavediete... Pôjdeme do tej krajiny snehu, ktorý sa iskrí v slnku, pôjdeme za tými slnečnými dňami... za tými dňami...

– Šťastia, Betsy, za vytúženými dňami šťastia, – zvolal vášnivo a žiariace oči vpíjal do jej svetlovlasej hlavy, až sa odvrátila plná šťastnej bázne, plná vlhkej žiary toho rána: ústa sa jej zachveli a belostná tvárička, podobná plátkom kvetu ruže, sa rozžiarila, až sa stala ružovou ako ráno a voňavá radosťou – a zvodná ako vysnený bozk.

Zmĺkli, keď odrazu po tom radostnom vzrušení zbadali, že granitové schody sú akosi zvláštne klzké a strmé, že ešte počuť akýsi čudesný spev z katedrály a že navôkol spolu s nimi schádza dolu plno ľudí s prísnyimi, káravými pohľadmi.

Začali náhlivo zostupovať dolu na námestie, do sivých, smutných a blatistých tunelov ulíc, pod masívne, ťaživé klenby, pod hmlu, čo visela dolu v rozstrapkaných

sivožltých reťazcoch, pod tú pohyblivú, lepkavú, studenú a odpornú hmlu, potiacu špinavý dážď.

Keďže bola nedeľa, ulice boli takmer prázdne a tiché, tmavé ako nízke tunely, zavalené hmlou, ktorá ako vata sňatá z obväzov, nahnisaná, vypratá v nejakej príšernej tekutine, krvácajúca, valila sa v hubovitých chumáčoch čoraz nižšie do ulíc, zalievala domy a topila vo svojej špinavej vlne celé mesto.

Obchody boli pozatvárané, všetky dvere zavreté, chodníky takmer prázdne a domy čierne, stáli pochmúrne ako skostnatený zástup kamennej biedy, plný bolestnej zimmnice a mlčania, celkom oslepnutý, pretože všetky okná boli zahalené bel'mami a iba kde-tu, na vyšších poschodiach, zahalených v hmlách, sa mihotalo nejaké stratené svetielko. Oči zúfalo blúdili v pochmúrnej prázdnote hmly, lebo dokonca aj farby nespočetných domových štítov sa ligotali len vyblednutými mŕtvymi farbami.

Ovzdušie bolo zadúšajúce, ťažké, presýtené vlhkosťou, zápachom blata a zmäknutého asfaltu a zo všetkých striech, v tej hmle neviditeľných, zo všetkých balkónov, zo všetkých štítov sa liali rozprskávajúce sa prúdy vody, odšadiaľ padali kvapky a odkvapy ustavične tlmene duneli akoby v hučaní nespočetných potokov.

– Kadiaľ pôjdeme? – spýtal sa, keď rozprestrel dáždnik.

– Po Strande, lebo je to najbližšie.

– Tak veľmi sa náhlite domov?

– Je mi zima, to je ten dôvod.

– Takže dnes nepočkáme na tetu?

– Aspoň raz ich prekvapíme: budú nás hľadať, a nenájdu nás.

– To sa neobíde bez komentárov, a to veru uštipačných...

– Nuž, poviem, že je to vaša vina! Čo vy na to?

– Dobre, ja sa obhájim, no je to veru poriadne nudné, to obradné, takpovediac oficiálne chodenie do kostola každú nedeľu...

– Ach, aké nudné, aké nudné! Len to, preboha, nepovedzte doma, lebo všetky tety by boli proti vám! – veselo vykrikla a pritúlila sa mu k ramenu.

– A vy by ste ma bránili? Čo?

– Nie, nie, lebo aj ja nesiem vinu... Aj mňa to nudí...

– Tak prečo podliehate nátlaku, ktorý je vám nepríjemný?

– Lebo sa strašne bojím svojich tetušiek. Vždy, keď som sa chcela proti nim vzbúriť, stačilo, aby na mňa teta Dolly pozrela spod okuliarov a teta Ellen len povie: Betsy! – a ja som hotová, neviem už vyriechnúť ani slova, len plakať sa mi chce a je mi ľúto, tak ľúto...

– Vy ste ešte také veľké dieťa, miss Betsy.

– Ale raz vyrastiem, však? – spýtala sa sladko, – za rok už určite budem dospelá, – dodala s ľahkým úsmevom a skryla si zapýrenú tvár do rukávnik. Za rok totiž mali mať sobáš.

– To áno! Áno! – veselo nadviazal na jej slová a pozrel jej do očí. – Áno, za rok už dospejete, Betsy, za desať už z vás bude dáma, za dvadsať dôležitá matróna a za štyridsať budete ako miss Dolly – stará, šedivá, zohnutá, budete stále čítať Bibliu a budete neznášať mladých, ich smiech, zábavu. Budete nudná Mrs. Betsy, čo páchne po gáfri!

– Nie, nie! Nikdy nebudem taká! – žalostne protestovala, takmer vydesená tou možnosťou, na akú ešte nikdy predtým nepomyslela.

Aj on tiež posmutnel, lebo keď načrtával taký vzdialený, žartovný obrázok, odrazu ho striaska a stiahol sa do svojho vnútra pred čudesným preludom, ktorý sa mu mihol pred očami:

Oproti nemu kráčala Betsy... Stará, prihrbená, schátraná a zbavená pôvabu, hotová ľudská troska. Išla vratko, podopierala sa palicou a hľadela naňho zapadnutými smutnými očami plnými bezodnej bolesti.

Zdesene ucúvol, no kým sa stačil spamätať, vidina sa rozplynula v hmlách: na chodníku nebolo nikoho a hneď vedľa neho, zavesená do jeho ramena, kráčala Betsy, žiariaca ako kvet. Betsy, zosobnený jarný dych, mladosť sama, až sa na ňu clivo usmial, akoby vytrhnutý zo zlého sna.

– Hľadáte niečo? – spýtala sa, lebo sa podozrievavo obzeral a už ani nevedel, či sa to zjavilo pred ním alebo v ňom samom.

– Zdalo sa mi, že pred nami vidím istého známeho.

– Nikoho som nevidela. A možnože máte dvakrát taký ostrý zrak? – veselo štebotala a hľadela mu do očí.

– Možno, – vykoktal s námahou a príšerne zbledol, ako ho odrazu zaliala hrôza z tej vidiny. Stuhol chladom od toho tajomstva, ale okamžite sa ovládol a ihneď nenápadne vrhol jastrabí pohľad na jej tvár a vlasy; vnikal do hlbín jej tmavomodrých očí, na ktoré vrhali tieň čierne riasy, obiehal jej štíhle mladé telo, striehol na jej pohyby, akoby sa tak mimovoľne utvrdoval v ich existencii a totožnosti.

Striaslo ho odporom, lebo ten prízrak bol doslova strašný a odporný, no napriek tomu ich nemohol prestať porovnávať, ani udusiť v sebe akýsi čudesný nepokoj a trýzeň, že dokonca ani nepočul jej otázky. Našťastie im na rohu Fleet Street s nejakou bočnou uličkou prehradil cestu dav ľudí pod pohyblivou strieškou dáždnikov, sústredených vôkol nejakého ukričaného človeka.

Podišli bližšie k vysokému prenosnému pódiumu, na ktorom stál pod dáždnikom vysoký, červený a vykrmený človek, ktorý si ustavične prekladal dáždnik z ruky do ruky a vykrikoval zachrípnutým a veľmi dôstojným hlasom niečo v štýle kázne, zhusta poprepletanej biblickými prirovnaniami a citátmi...

Občas sa vrhal dopredu s vášnivým výhražným výkrikom a zostával akoby visieť v prázdnote, s rozťahnutými rukami... Vtedy zasa vystupovala nejaká žena v čiernych šatách s veľkým zeleným perom na klobúku, bledá a chudá: udierala do obrovského medeneho tamtamu s takou silou, až dav ustupoval a štvorica detí v dlhých bielych šatách, premoknutých a zablatených, s krídlami na pleciach, začala piskľavými hlasmi spievať hymnus a tancovať okolo pódia ako okolo archy zmluvy...

Kazateľ bol zakladateľom novej sekty, Sekty strachu.

Predpovedal blízky koniec sveta, vyžadoval od ľudí všeobecné pokánie aj to, aby rozдали všetky svoje pozemské statky, aby sa zborili mestá a ľudia prestali pracovať a odišli do luhov a lesov počas týchto dní poslednej očisty od viny.

Kázal divoko, smiešne, zato však so strhujúcou intenzitou, pričom si vôbec nevšimával poslucháčov, ktorí sa z neho vysmievali. Nieкто mu hodil do tváre zapálenú cigaru, nieкто naňho zasa vychrstol vodu a zvyšné publikum kontrovalo jeho citátom hrubým výsmechom a hlúpym zvieračím smiechom, ale nakoniec nad nimi zvíťazil silou svojho nadšenia, ovládol ich

a opanoval ich duše. Akosi stíchli, začínali sa prebúdzat': nejaký opilec padol pred tribúnou na kolená a chcel sa nahlas spovedať z hriechov, a zasa nejaká rozrušená žena zakryla svojím vlastným plédom premrznuté sinavé deti; mnohí už sústredene počúvali, a keď začala čierna žena so zeleným perom obchádzať dav s tanierom v ruke, dosť husto sa sypali pence a ona zasa na oplátku rozdávala sentencie z Apokalypsy, vytlačené na červenom papieri, a adresy kostola, kde sa verní zhromažďujú na spoločné meditácie...

Betsy hodila celý šiling, čo rečník okamžite postrehol aj napriek svojmu extatickému stavu, lebo začal prevolávať z plných síl:

- Obrátená! Ajhľa, jedna zo sodomítiek konvertovala!
- Poďme už, poďme, – prosila, v rozpakoch pred všetkými tými pohľadmi.
- Poďme, lebo ak dáte ešte jeden šiling, vyhlási vás za svätú.

Vykĺzli z davu a rýchlo kráčali prázdny chodníkom.

- Aj na tamtom rohu prebieha rovnaké spasenie, – poznamenal ironicky.

A naozaj, aj tam, trošku už v útrobach tmavej a úzkej uličky, takmer ponorenej do hmly, ktorá sa znášala čoraz nižšie, rozliehal sa krikľavý, no dôstojný hlas pouličného kazateľa: aj tam sa sústredilo zopár okoloidúcich, aj tam bili do tamtamu, spievali hymny, preklínali hriech, nabádali na pokánie, sľubovali spásu, zbierali pence a rozdávali výňatky z Písma svätého, vytlačené na svetlozelených lístkoch, čo padali ako mladé lístie na chodník.

- Akosi je priveľa tých spasiteľov sveta!
- Myslíte, pane, že sú to samí podvodníci a pokrytci?
- Neviem. Viem len, že ich vláda trvá, kým sa neotvorí putiky, lebo im neskôr už chýbajú poslucháči aj pence.

- Je to už dávno, čo ste videli môjho brata? – ozvala sa nečakane.

– Bol som uňho pred tromi dňami na seanse.

- Takže sa stále zaoberá špiritizmom! – vykrikla pobúrene.

– Prepáčte, netušil som, že to pred vami skrýva...

– Nie, nie, iba som myslela, že s tým už dávno prestal, lebo nám nespomínal, nie... a aj vy sa tým zaoberáte? – opýtala sa nesmelou.

– Ale kdeže, bol som síce na seanse, ale nijako bezprostredne som sa na nej nezúčastnil, lebo som hral, ba vlastne, začal som hrať a zaspal som za harmóniom. Zobudili ma, až keď už bolo po všetkom.

- Vy v také veci neveríte, však? – takmer ho prosila.

– Predovšetkým neviem, nič som nevidel, nič netvrdím a nič nepopieram, pretože sa tým nezaobieram. – V tej chvíli si spomenul na tú podivnú podvojnú Daisy, no nespomenul to ani slovom, aby ju nevystrašil...

– Joe už dva týždne nebol doma – ale veď sa mu predsa zanedlho končí dovolenka a musí sa vrátiť k pluku, – ticho sa sťažovala.

- Pokiaľ mi vravel, už sa nevracia do služby.

Betsy zastala v údive.

- Nevráti sa! Bože môj, to si teda otec bude robiť starosti! – zjojkla.

Mr. Zenon začal so zanietením obraňovať svojho priateľa, predstavoval vojenský život v tých najčernejších farbách ako nehodný takého výnimočného človeka, akým bol Mr. Joe, no Betsy len smutne pokyvkávala hlavou.

– Čo na to povie otec, no čo? Už teraz je život v našom dome neznesiteľný... Cítim, že sa s ním otec na smrť rozvádí... Neodpustí mu to... Tety ho vydedia... ach, čo si len počne... a čo si počnem ja...

Nedokázala zadržat' slzy.

– Miss Betsy, a so mnou už vôbec nepočítate?

– Niekedy mám strašný strach, že aj vám sa náš dom sprotiví, Mr. Zen, že vás začnú nudiť moje tety, pohádate sa s otcom, mňa znenávidíte a čo ja viem, čo sa ešte stane? Stačí, že jedného večera odídete a už vás nikdy neuvidím, nikdy!

V jej vzlykavom hlase zaznela úzkosť.

– Zbytočne máte takéto preludy. Lebo ak ma dokonca aj začnú tety nudiť a pohádam sa s otcom, tak opustím váš dom, ale spolu s vami, Betsy: my dvaja spolu a navždy, – povedal pevne.

– Spolu a navždy! – vykrikla radostne a celá planula od rozrušenia a dojatia. – Och, Mr. Zen...

– Čo, dieťa moje, čo? – pýtal sa srdečne, keď videl jej váhanie.

– Ako vás ja strašne... strašne... Nie, nie, teraz nemôžem... poviem to neskôr, večer... Odvrátila od neho zahanbenú tvár.

Vďačne sa usmial a na nič sa nepýtal, lebo vedel, aké to bolo slovo, čo odrazu zavohnalo na jej rozochvených perách a iskrilo jej z očí, odrazu takých žiarivých.

Ďalej už kráčali zamĺknutí, omámení sladkým rytmom tých nevyriečených slov, plní tichej melódie lásky a hlbokkej viery v seba navzájom.

Zabudli na predchádzajúci rozhovor a necítili už chlad, dážď, hmlu ani pochmúrnosť toho strašného dňa: akoby išli cez odrazu rozkvitnuté lúky, plné jarného kvetinového nadšenia.

Kráčali zelenými voňavými, rozospievanými hájmi lásky, nenávratnými chvíľami absolútneho šťastia, plní očarenia a nadšenia.

Mlčali, lebo im bolo drahé to vytúžené vonkajšie ticho; schovávali sa v ňom pred sebou ako v horiacom kríku, ako v svetelnej hmle hanblivého strachu, hovorili pohľadmi, dotykmi rúk, povzdychnutím, ktoré bolo väčšmi naplnené vášnivými tónmi než nejaké vyznania, hovorili úsmevom plným bozkov, prísah a túžob, plným páľčivého varu krvi, a čímsi celkom neuchopiteľným, svätým a opojným, čo akoby bolo vôňou zbožňujúcich duší.

Betsy často hltala jeho tvár vášnivým pohľadom a hoci to on nespozoroval, odvracala vyplašené oči, obťažkané slzami, pohľad plný dobroty, a on ju mocne uchopil za rameno, sklonil sa nad ňou a s chtivosťou v lačných zreničkách sa vrhal na jej rozpálené pery.

Občas medzi nimi zaznel akýsi zvuk, ktorý však nebol slovom, ba dokonca ani rečou, a chvel sa medzi nimi tak číhavo, avšak zrozumiteľne, že sa im ramená primkli ešte mocnejšie k sebe, skláňali k sebe hlavy, sťažka dýchali, nevedomky tak vyjadrujúc súhlas s okamihom odzbrojujúcej radosti z toho, že navzájom pociťujú svoju prítomnosť.

– Už dávno som túžil po takejto chvíli, čakal som na ňu... – povedal nahlas.

– A ja som o nej snívala každúcky deň, – šepala tak potichu, že jej tie slová skôr odčítal z pier, než ich začul.

Vchádzali na Trafalgarské námestie, keď sa hmla, doposiaľ nehybne visiaca a strnulá sťa oblak, odrazu premiešala a ako more, zasiahnuté hurikánom, začala sa knísať, rúcať,

rozpadat' a rozprskávat' na čiastočky; tie sa liali v kaskádach, stekali vo vlnách, ktoré sa roz-
býjali na kašu a padali v sivastom nepreniknuteľnom poprašku tak husto, že ten za pár oka-
mihov pokryl celé námestie.

Obrovský stĺp Nelsonovho pomníka a tie kruté, monštruózne granitové levy sa len roz-
mazane mihali sypkým rozochveným zelenkastým šerom v nepatrných rozbiehavých kon-
túrach.

Domy sa okamžite stratili, zmizli ulice, zmizli stromy, celé námestie sa strácalo v špi-
navých vírivých chuchvalcoch a všetko napĺňala potuchnutá vlhkosť lepkavým dusivým
oparom.

Honosné čierne stĺpy stĺporadia National Gallery, okolo ktorých práve prechádzali, sa
črtali nezreteľne ako zhnité pne, ponorené do mútnej rozvírenej vody.

Nebolo vidieť na dva kroky, občas sa takmer pri nich rozľahli kroky, no človek zostá-
val neviditeľný alebo sa premiestňoval ako sotva postrehnuteľný tieň, občas zasa prešiel
okolo nejaký povoz podobný ohyzdnému krabovi, ktorý sa presúval vo vnútri neprenik-
nuteľnej hlbiny a strácal sa nevedno kam.

Nejaké pritlmené zvuky krokov, hluché slová, akési bludné rozhovory a zamierajúce
zvuky, ktoré spôsobil nevedno kto a nevedno odkiaľ prichádzali, blúdili hmlou a trepotali
sa v bezhlasom znepokojivom šume.

Kráčali pomalšie, aby nepoblúdili v tej nepreniknuteľnej prázdnote, alebo aby nepadli
pod kopytá koní na križovatkách, no obaja akosi zvláštne posmutneli.

Hmla ich prenikala chladom a vrhala pochmúrny tieň na ich duše; čarovné háje šťas-
ného nadšenia sa odrazu rozplynuli v sivej a bolestnej temnote, oči im pohasli a oboch
opantala tichá, smutná ľútosť.

Boli už od seba ďaleko, veru ďaleko: ich duše sa rozbehli ako splašené vtáky a plávali
osamelé cudzokrajnými záдумčivými dial'avami, niesli sa na krídlach nevysvetliteľnej
úzkosti, čo sa odrazu objavila, odlietali na krídlach smútku.

– Keby sa nám tak podarilo zohnať drožku, lebo mi je strašná zima, – šepla ne-
smelo.

– Na Waterloo budú, tam je stanica!

– Ale prídete na večeru, však? – prosila ho sladko.

Nestačil dopovedať, keď prudko zaspätkoval: totiž s'aby spod zeme, hneď pred nimi
tvárou v tvár sa z hmly vynorila miss Daisy aj s nejakým vysokým človekom, Zenon sa ani
nestihol ukloniť, keďže už prešli.

So strachom sa obzrel, no tam sa mihotali len nezreteľné obrysy a tlmene sa rozliehala
ozvena krokov.

– Vy ju poznáte? – opýtala sa priškrteným a trochu rozochveným hlasom.

Neodvetil ihneď: zahľadel sa na pouličnú lampu, ktorá sa práve rozsvietila, do chveji-
vého kruhu červenkavého svetla, obklopeného zelenkavou obručou a hustým, pohyblivým
kolesom hmly, že sa pohľad mohol o plameň oprieť iba s námahou.

– Trochu ju poznám, – odvetil s námahou, keď si spomenul na jej otázku, – zopár ráz
som s ňou hovoril, pamätám si, ako vyzerá – a to je asi tak všetko, čo o miss Daisy viem.

– Zvláštne, rafinované meno.

– Nepoznám jej priezvisko – týmto menom ju volajú všetci známi.

– A ten človek, čo išiel s ňou?

– To je Mahátmá Guru, Ind.

– Ind!

– Nefalšovaný. Nesmierne zaujímavý mudrc, prišiel do Európy, aby pozoroval našich ľudí a našu kultúru.

– Jej tvár som už niekde videla...

– To je značne nepravdepodobné, lebo je v Európe len niečo vyše desať dní.

– Ale áno, dobre si na ňu spomínam: videla som ju v múzeu. Stále na vás hľadela, a to na ňu obrátilo moju pozornosť.

– Pozerala na mňa? – spýtal sa udivený.

– A ešte k tomu s nejakou zvláštnou pozornosťou. Stretávate ju často?

– Bývame predsa v jednom Boarding-House.

– Aj Joe ju pozná?

– V skutočnosti som si ju trochu bližšie obhliadol práve uňho na seanse.

– Určite mu poslúžila ako médium, lebo má tvár prízraku či upíra.

Neodpovedal, nepríjemne dotknutý tvrdým tónom v jej hlase.

– Má podivnú tvár, strašidelnú, i keď je taká krásna.

– Prečo? Nevšimol som si na nej nič znepokojivé.

– Nechcela by som ju stretávať, – otriasla sa od strachu.

– Betsy! – šepol nežne.

Dievčina k nemu pozdvihla vyľakané oči zbavené lesku, mlčala však a občas pozvdychla, a on netušil, čo má povedať, lebo pred ňou nevládal skryť bolestný nepokoj. Bolo mu jej ľúto – ved' ju predsa úprimne a hlboko miloval: ešte pred okamihom sa cítil taký šťastný a spokojný, tak dobre mu pred chvíľou padlo, že mohol ísť spolu s ňou, rozprávať sa, tak dobre mu padlo, že sa mohol ukolísat' až do omámenia, hľadiet' na jej pôvabnú tváričku a taký blažený, šťastný, keď cítil jej lásku – a teraz zrazu...

Teraz sa narýchlo chcel s ňou rozlúčiť, znervózňovala ho svojim mlčaním, chcelo sa mu s ňou rozlúčiť a zostať sám, ale to nesmel. Usiloval sa prinútiť, aby sa ocitol v predchádzajúcom stave, ale to nedokázal.

Dokonca ho opustila akákoľvek túžba, ochladol, takmer na Betsy zabudol a v myšlienkach bažil po tamtej, po Daisy: nachádzal ju v chumáčoch ťažkej hmly a vliekol sa za ňou číhajúci sťa tieň, s bolestným kľčom v srdci, priťahovaný akosi nepremožitelnou silou nepokojného pôvabu, ba takmer strachu.

No napokon sa premohol a začal rozprávať rýchlo a veľa, aby prehlušil vlastný nepokoj, smial sa akosi neprirodzene, pozeral jej do očí príliš nástojčivo, usilovne nadväzoval na pretrhnuté nitky tém, rozdúchaval pohasnuté pahreby, utekal priamo k nej z celej sily svojej poľakanej duše, z celej sily citu, ktorým odrazu zahorel, až sa z jej tváre vytratili chmáry a začala sa cítiť tak ako predtým, plná dôvery a takmer rovnako šťastná, takmer úplne rovnako...

Chvatne však zastavil prvý prázdny povoz, ktorý stretli, a Betsy naň nasadla.

– Večer vás očakávame.

– Prídem, ved' čo by som si počal bez tých vzácných chvíľ.

– Ja ich potrebujem väčšími než vy, lebo ved' čím by som žila po celý ten dlhý týždeň...